

Fimmarin og frálíka fiskarí-havnin Scrabster

Oddagrein

FISKIVINNA er eitt so álvarsligt mál, at tað er at fegnast um, at útvarpið í tann mun tað ger tað, eftir førjnum roynir at hava tjak um hesa vinnu. Men vit vilja mæla UF til heldur at skerja alt annað, meðan vinnan enn liggur í sori, og heldur at seta alla orku inn - pening og fólk til tess at fáa eina sanna mynd av viðurskiftinum, ið ræða innan okkara høvuðsvinnu.

OKKARA land fór í mestan mun av knóranum orsaka av, at politiskir myndugleikar, Ráðgevanir nevnd forsætismálaráðsins, fjølmiðlarnir og fólk flest, annaðhvørt vóru víst til ella valdu at trúgva til sum varð sagt um føroyska fiskivinnu í málagninum Ökara Millum hjá Fiskasølu, ið var. Lftil ivi er um, at orsökini til at korporativa fyrirkæmi undir Fiskasøluni, ið var, kundi halda fram ótarnað so leingi sum tilfellið bleiv, mest er tí fyri at takka, at tað eyðnaðist hesi fyrirkæmi at forða almenningi at fáa neyv innli í, hvat tað var sum fyrirkæmi.

ALLA hesa tíðina síðan korporativuð fór í upplýsing hefur verið dúgliga tjakast, men ásannast má, at alt hetta tjak tykist hava rend okkum út í eitt størri fiskivinnuligt ófari enn nakrantíð áður. Greitt er at alt okkara tjak um fiskivinnuna hefur verið heilt av allari leið. Soleiðis eisini seinasta sendingin í UF um fiskivinnu: Fimmarin seinast.

HEVUR útvarpsmaðurin sjálvur verið og sæð hvussu tað gongur fyrri seg í einari rættligari fiskaríhvør? - Tað kann tykist, tað hann so avgjörur kann koma til ta niðurstøðu at alt - nærum sum ein regul - er tilgrunasamt og ikki ruggar sum tað skal, í útlendskum fiskivinnuhavnum. Um móguleikarnar fyri at fáa rættuligt eftirlit í Scrabster segði útvarpsmaðurin, citat: "Tað ivist eg stórliga í, eg rokni við, at tá skalt tú hava tína egnu menn har niðri skalt tú hava tann standardin." Hvat byggir UF síni útlitilsi á, tað um Scrabster Harbour verður sagt, citat: "Men tá ið nóg skip landa í Scrabster og man veit, at eftirlitið í Scrabster - í øllum førum - ikki er so gott, sum í øðrum havnum, er man so ikki noyddur til at sleppa Scrabster." Utan at hetta á nakran hátt varð afturvíst, svarar formaðurin í Føroya Reistarafelag, citat: "...men tað er ikki bara Scrabster. Loch Rindar, har er Aberdeen, og Grimsby, so at..." Og soleiðis fáa allir føroyingar stamstætt, at tað er lítið og einki skil á nökrum sum helst í sambandi við eftirlit við føroyskum landinum í skotskum og bretskum havnum. Hetta er bara ikki so! - Tað er alt annað!

KANN tað ikki verða hættisligt soleiðis at niður gera tað serføra arbeiði sum t.d. havnamyndugleikarnar í Scrabster hava gjørt til tess at lyfta viðurskiftini har á staðnum upp á hægsta støði, á at kallað øllum økjum, sum hava við fiskivinnu at gera? Eitt stóði, ið ber av, samanborið við flestu aðrar fiskivinnuhavnir føroyingar skulu at vitja. Fara teir aftaná at hava lagt hundradir av milliónum í bygging av einari nýmótans fiskivinnuhavn at finna seg í, at slíkt verður borið alment fram?

UM føroyingar nakrantíð skulu læra, hvat og hvussu ein fiskivinnuhavn, har alt er, sum tað skal verða, eigur at siggja út, so er at fara til Scrabster og byggja seg væl um. Tá tað er gjørt eigur ein áheitan at verða borin myndugleikunum, har á staðnum við áheitan á hesar, at koma hendaðvegin, at geva okkum eina hjálpanðir hond. Tað kundi kanska flutt okkum tey 100 árin fram eftir, sum vit í lótnu eru aftan fyri Scrabster, tá tað kemur til umstøður, hugburð og siðvenju, í samband við at fara so skilagott um fisk, sum hetta nóg einaferð er gjørligt.

GAMALT er, at tað verður farið yvir um ánnu eftir vatni. Tað er nevnliga eingin orsök til at leita hvørki til Bologne, Bremerhaven, Hanstholm og Hirtshals ella fyri tað til Aberdeen, til tess at leita sær kunnleika um, hvussu ein skipar seg í samband við professionella fiskivinnu. Hesa vitan finna vit í Scrabster. Og er tað okkurt onkur saknar enn, so er bert at heita á The Scrabster Harbour Council um at fáa eftirlit á móguligum serligum nýskjum. Eru hetta rimiligt ynskir so verða tilíki ynski vanliga fingin upp pláss.

IKKI BERT er hetta so, men tað, sum átti at talt mest til fyrrmunar fyri okkum er, at Scrabster er okkara so avgjørt nærmasta útlendska havnasamband. Um flutningsútreiðslur ikki enn sum áður er ein hin mest tyngjandi kostnaðurin einhvør fiskivinnurekandi tjóð hefur at dragast við, so er okkurt, sum er fullkomuliga viðvønt. Størsta aktivitið, hjá bæði keypara og seljara er, at fráleikin er sum minstur. Scrabster liggur okkum næst. Tí er tað ikki sori illa umhugsat at sáa iva um útlendingar bert tí, at vit ikki enn hava funnið út av, hvussu vit skulu skipa okkara fiskivinnu sjálvi! Tað eru ikki útlendingar, í hesum førum havnamyndugleikarnir í skotskum og bretskum havnum, tað er nakað galið við. Tað er snøgt og isolerað sæð bert okkum føroyingum tað er nakað heilt fundamentalt galið við. Og hetta snýr seg ikki bert um fiskivinnuna sjálva, men so serliga eisini um almenna tjakið innan hesa vinnu. Les eisini í morgin.

Sosialurin

Hvem er det, der banker

Jørn Astrup Hansen, stjóri í Føroya Banka, ger her sínar speisku viðmerkingar til grein herfyri í Sosialinum

I et dobbeltsidet interview i Sosialurin for et års tid siden eller mere tog Jan Müller på vegne af det færøske folk en gribende afsked med Den Forhenværende Bankmand.

Interviewet havde karakter af et åndeligt testamente, hvori den forhenværende bankmand gav gode råd mod alskens gebrækligheder, som plager øerne. Jeg var dybt berørt af interviewet, som skulle blive det sidste med den forhenværende bankmand; ifølge redaktionen havde bankmanden besluttet at forlade os for at rejse til udlandet. Denne oplysning gjorde mig trist til mode. Thi slent er det at miste en gammel kollega, og jeg forstod redaktionen således, at man på en skånsom måde ville fortælle bladets læsere, at den forhenværende bankmand nu var gået bort.

Men nej. Den forhenværende bankmand er atter iblandt os. Oh fryd. I Sosialurin af 26. november 1996 er han tilbage i fuld vigør. Sprudlende af gode råd og formaninger. Overskriften er ganske vist lidt lidelsarslende: *Den enes død...*

Men det lange fravær har svækket den forhenværende bankmands eller så sikre

dømmekraft. Eller den forhenværende bankmand har under sit fravær ikke holdt sig tilstrækkeligt vel orienteret om udviklingen på Færøerne. Måske man ikke havde aviser, hvor den forhenværende bankmand opholdt sig. Ganske vist er Sosialurin kommet på Internettet, men det nytter nok kun så lidt, om den forhenværende bankmand virkelig har været hinsides.

Emnet for den forhenværende bankmands forbløffende come back er kommunegælden. Ifølge den forhenværende bankmand bidrager de finansielle institutioner, landsstyret og kommunerne dagligt til debatten om kommunegælden. Men desværre for den politiske debat på Færøerne hører man ikke meget til de mere saglige og objektive røster - fortsat ifølge den forhenværende bankmand. Det forstås, at der med den forhenværende bankmands løfterige genkomst nu rådes bod herpå!

Ifølge den forhenværende bankmand spinder Føroya Banki guld på den kommunale nød og elendighed. Thi banken beregner sig en rente på 9% p.a. af sin andel i den kommunale gæld.

Skudt forbi kære forhenværende bankmand! I forbindelse med omlægningen af den kommunale gæld i 1995 tilbød Føroya Banki samtlige færøske kommuner, der var så heldige at have lån i banken, at omlægge gælden til lån med variabel rente, p.t. 4,78% p.a. Min erindring siger mig, at kommunerne alle tog imod dette tilbud. I banken glæder vi os med kommunerne over det lave renteniveau, som gør det muligt for kommunerne at nedbringe vælden til banken. Og det er i grunden vel ikke så galt.

Den forhenværende bankmand giver ondt af sig, fordi Føroya Banki ledede forhandlingerne, der førte frem til omlægningen af den kommunale gæld i 1995.

Jeg kan betro min forhen-

stående kollega, at Føroya Banki længe vægrede sig ved at påtage sig opgaven. Vi fandt, at vi dårligt kunne overkomme opgaven at skaffe enighed mellem 50 færøske kommuner og næsten lige så mange kreditorer spredt ud over det meste af Europa. (Alene det at få de færøske kommuner med i en fælles aftale måtte minde os om dronning Margrethe den Første's bryderier, da hun i 1397 samlede de tre nordiske riger i Kalmar unionen). Når vi alligevel efter stærkt pres fra landsstyret og kommunernes organisationer påtog os opgaven, skyldtes det alene en erkendelse af, at andre ikke ville. Men muligt er det da, at myndighederne havde forset at spørge den forhenværende bankmand!

Jørn Astrup Hansen

Landsbankin vil ikki í Albert Hall

Á umsjónarráðsfundi 22. november 1996, hevur umsjónarráð Landsbankans skipað seg og valt nevnd bankans.

I umsjónarráðnum eru: Vilhelm M. Johannesen, Tórshavn, formaður, Jógván Vágshøg, Klaksvík, næstformaður, Jóan Hendrik Svabo Samuelsen, Klaksvík, Regin Olsen, Tórshavn, Jens Helgi Toftum, Tórshavn, Anfinn V. Hansen, Tórshavn, Eli Davidsen, Tórshavn, Kristina Samuelson, Tórshavn, Elias Hansen, Skáli, Johannes Ellingsgaard, Tórshavn, Johan Simonsen, Tórshavn.

I nevndini eru: Jóan Hendrik Svabo Samuelsen, formaður, Regin Olsen, næstformaður, Jens Helgi Toftum, Anfinn V. Hansen og Vigdis Johannesen.

Umsjónarráð bankans verður valt fyrri fimt ár. Vinnufelagini landsjá 6 limir, og Føroya Landsstýri velur

eftir tilráðing frá búskaparráðnum 5 limir. Ráðið velur triggjar limir í nevndina, og landsstýrið 2.

Landsbankin hevur avgjørt ikki at taka av tilboðnum frá landsstýrinum um at flyta frá Mullers Hásum í Gongini út í »Albert Hall« á Argjum.

Hetta verður gjørt, tí at tað er avgerandi fyrri virki landsbankans, at almennigurin og fjggjarfyrirkur á altjóða marknaðum upp-fata landsbankan sum ein sjálfstøðugan stovn, sum er óheftur av serstøkum politiskum og vinnuligum áhugamálum.

Jólasøla
hjá ALV-verkstaðnum

Ymiskt vakurt jólaprýði og jólagávur, ið avlamin hava evnað til, verða at fáa á jólasøluni, sum verður hesar dagar:

Hósdagin 28.11. kl. 13.00-17.30
friggjadagin 29.11. kl. 10.00-19.00
leygardagin 30.11. kl. 10.00-16.00

ALV
Lucas Debesar gøta 8
(har sum Daddan var)